

Az Év Tenyésztője

A kimagasló termelési és tenyésztési eredményeket felmutató gazdaságok tenyésztést irányító szakemberei közül évente egy alkalommal, egy személy részére – az Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napokon – Az Év Tenyésztője címet adja át a Holstein-fríz Tenyésztők Egyesületének elnöke. Idén **Bakos Gábor**, a kazsoki Bos Frucht Agrárszövetkezet állattenyésztési igazgatója vehette át ezt az elismerést.

A szakember az érettségi után, a Kaposvári Egyetem Agrár-mérnöki Karán állattenyésztő szakirányon diplomázott 2002-ben. 2000-ben jelentkezett az FVM ösztöndíjas programjára az Egyesült Államokba. 2000–2001-ben Floridában, a North Florida Holsteins farmon tanult és dolgozott. Itt tanulta meg a nagyüzemi szarvasmarha-tenyésztés munkafolyamatait és inszeminátori képesítést szerzett a Select Sires elismerésével.

A Pénzügyi és Számviteli Főiskolán 2004-ben diplomázott. 2002-től a Somogy megyei Mosdóson, a MAWA Kft.-nél helyezkedett el, mint műszakvezető. 2004–2006 között vezető takarmányozási szaktanácsadóként dolgozott a SANO takarmányozási Kft.-nél. 2006 és 2010 között a Dalmand Zrt. szarvasmarha-tenyésztési ágazatvezetője lett, eközben 2008-ban takarmányozási szakmérnöki diplomát szerzett Gödöllőn. 2010-ben kérte fel a Bos Frucht Agrárszövetkezet elnöke és tulajdonosa az előtűk álló fejlesztési projekt megvalósítására, így 2012-ben készült el a Kazsoki és a Homokszentgyörgyi telep, amelyeket teljes egészében amerikai tapasztalatokra alapozva építettek meg, elérve a 3000-es tehénlétszámot. Még ugyanebben az évben a szövetkezet igazgatósági tagja, majd résztulajdonos lett. A legfontosabbnak mindig a csapatmunkát tartotta, és az új kihívásokat,

A díjat a HFTE ügyvezető igazgatója **Bognár László** és **Kiss Ferenc**, a HFTE elnöke adta át **Bakos Gábornak** (középen)

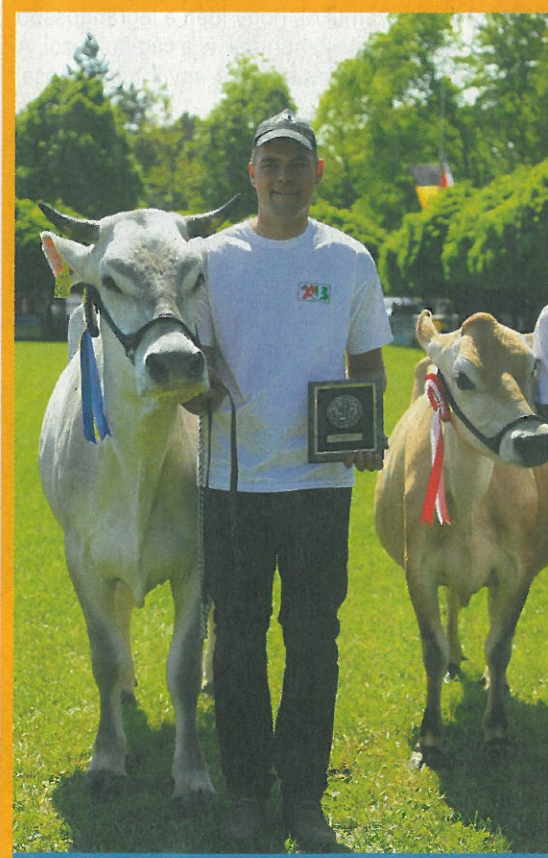
az új megoldásokat keresi. Néhány éve két hazai cég közreműködésével gyakorlati, szakmai utakat szervez az Egyesült Államokba, Wisconsinba. Küldetése, hogy a hazai tenyésztőkollégák is megtanulhassák az amerikai megoldásokat, amelyeket itthon a saját tenyésztéseikben hasznosítani tudnak.

Jelenleg is több hazai tehenészet munkáját segíti, mint független tanácsadó. Számos hazai és külföldi tudományos és szakmai publikációt írt. Rendszeres résztvevője a hazai kiállításoknak, 2015-ben Romina nevű tehenük az OMÉK nagydíjas egyede lett.

→ másikat a holstein-fríz V. kategória győztese érdemelte ki, a Lajoskomáromi Tejtermelő Kft. Bábos nevű tehene bemutatásáért; a harmadikat pedig a holstein-fríz IX. kategória győztese vihette haza, a Dunakiliti Agrár Zrt. Hilda nevű tehene bemutatásáért. Az Állattenyésztési Teljesítményvizsgáló Kft. különdíjban részesítette a többilaktációs tehén kategóriában a leg szebb tőgyű tehén tenyésztőjét, a miskolci Multiton Kft.-t.

Az Inter-Mix Kft. két különdíjából az egyiket a szűz üsző II. kategória győztes tenyésztőjének, a Bóly Zrt.-nek, a Bonafarm Csoport tagjának, a másikat a 4. laktációs tehén kategória győztes tenyésztőjének, a Dunakiliti Agrár Zrt.-nek adta. A Pannaditív Kft. különdíjában a Bicskei Mg. Zrt., Etyek-Ödön major részesült. Az Axiál Kft. különdíjat ajánlott fel a paksi Milkmen Kft., a Senior Reserve Champion Szekfű nevű tenyészállat bemutatásáért.

A Cargill Takarmány Zrt. különdíját a hajdúnánási Nyakas András tenyésztő kapta. A Tekro Hungary Kft. egyik különdíjában az első laktációs kategória II. helyezettje, a deszki Agronómia Kft. részesült, míg a másik különdíját az első laktációs kategória III. helyezettje, a Bicskei Mg. Zrt. Etyek-Ödön major vihette haza.

A **Koncentrált Tejű Fajták Tenyésztő Egyesülete** idén 4 fajtával jelent meg a kiállításon. A show-bírálaton a jersey, az ayrshire, a brown swiss és a svéd vörös teheneket **Szőnyi Viktor**, az egyesület elnöke és egyúttal küllemi bírálója rangsorolta. A harmadik és második helyezést is az újsalánosi Eurotours Bt. kapta, előbbi Cifra nevű jersey tehenéért, utóbbit Bojtor nevű jersey tehenéért. Az első díjat a gyulavári Körös-Maros Biofarm Kft. érdemelte ki **Bianka** nevű brown swiss tehenéért (képünkön)

Nagyság helyett funkcionalitás

Ahogy minden évben, a nyilvános show-bírálatokat az idén is nemzetközileg elismert szakemberek végezték Hódmezővásárhelyen. A holstein-frízeket például az egyesült államokbeli **Ryan Weigel** értékelte. A szakember az Accelerated Genetics bikaanalistájaként dolgozik, mellette 120 tehene van, amiket csak tenyészt, de nem ő tart. Az Accelerated Genetics-nél a legmagasabb genomikus értékkel rendelkező fiatal bikák beszerzésének és előállításának a felelőse. Neve ott szerepel az Amerikai Holstein Szövetség hivatalos bírói listáján. Számos, több tejelőfajtát felvonultató showt bíralt, és különböző – Amerikában nagy tradíciókkal rendelkező – hivatalos bírói versenyt szervezett például Minnesotában, Illinois-ban, Iowában és Wisconsinban. Nemzetközi porondon egyebek mellett Ausztráliában és Japánban is értékelt már holstein-frízeket.

A hódmezővásárhelyi szokásos, több órás bírálaton, ami a Nemzeti Holstein Show is egyben, **Ryan Weigel** több mint száz (négy üszőosztályban 46, hat tehénosztályban pedig 62) egyedre bíralt. A szakember az embert és állatot egyaránt próbára tevő zsűrizés után nyilatkozott lapunknak. Mint elmondta, bírálati szempontjai között első helyen a tejelő erő és a hosszú hasznos élettartam szerepelnek. „Legyen szó üszőről vagy tehenről, fontos, hogy az állat kiváló lábbal és lábvéggel rendelkezzen, a teheneknél pedig kiváló tőgyet várok el, hogy nagy mennyiségű tej termelésére legyen képes az egyed”, hangsúlyozta. Bizonyos tulajdonságok ugyanis összefüggnek a termelési mutatókkal, így például a megfelelő láb és lábvég a hosszú hasznos élettartam egyik záloga.

Pedig hazánk a hosszú hasznos élettartam tekintetében nem áll túl jól, az átlagos laktáció szám 2,2, ami azt jelenti, hogy egy átlag magyar tehen nem éri meg a harmadik laktációját. Ebben a tekintetben a genetikában rejlő lehetőségek kiaknázásában lát előrelépési lehetőséget a szakember, a megfelelő tenyészbírák kiválasztása mellett azonban a menedzsmentnek is nagy szerepet tulajdonít, „a kettő együtt segíthet, hogy ez a szám jobban alakuljon”, mondta. A laktáció szám akkor lesz jobb, ha a tehen időben vemhesül, amihez viszont elengedhetetlen a jó általános egészségi állapot. „Az ezt támogató, úgynevezett fitness tulajdonságokat kell előtérbe helyeznünk, mert ezek növelik a hasznos élettartamot, ami végül is mindennek az alapja”, mondta.

A hatékony, tehát versenyképes tejtermelés változó tenyészcéljaival kapcsolatos kérdéseinkre válaszolva arra hívta fel a figyelmet, hogy ma már nem a testnagyság maximalizálása a cél, helyette inkább a Magyarországon is bevezetett tejelő erő került előtérbe. A tejtermelő képesség ugyanis nem a farmagassággal függ össze. A mellkas-szélességben, a törzsmélységben, a tejelő jellegben, a kiváló tőgyállományban és kapacitásában, az ezeknek köszönhető arányos testfelépítésben rejlik a „tejelő-képesség titka”. Ez a szemlélet volt tapasztalható a vásárhelyi bírálat során is, nem a nagyságra, hanem a funkcionalitásra fókuszált. Végül mindehhez hozzátette: „számtalan show-n bíráltam már szerte a világban, az itt látott egyedekkel meg voltam elégedve, azok bármelyik ország teheneivel felvehetnék a versenyt.”

- BÁRDOS -

A kiállításon, ami egyben Nemzeti Holstein Show is volt, **Ryan Weigel** bírálta az állatokat

Holstein agility

Szokásos, látványos és egyben szórakoztató színfoltja a rendezvénynek a holstein-fríz felvezetőök ügyességi versenye. Az idén 28 lelkes jelentkező tette próbára tudását, hogy állatával miként tudja teljesíteni a feladatokat. A verseny kétfordulós volt, két napon át tartott, pénteken és szombaton 14–14 versenyző és állata adott számot tudásáról, majd a két nap nyertese közül összevetéssel választották ki a győztest.

Fontos, hogy az állat megbízzon a felvezetőjében

A felvezetőök kötött pályán versenyeztek, ahol az idő és a hibapontok döntöttek a jelentkezők között. Három bíró – **Sebők Tamás**, **Jakab Lajos**, **Kőrösi Zolt** – küllemi bírálók végezték a minősítést, akik nem csak a Holstein-fríz Tenyésztők Egyesületének területi igazgatói, hanem nemzetközi minősítéssel is rendelkeznek. A rajtvonal előtt a versenyre nevezett hölgyek, urak igyekeztek „összeszedni” az állatot. Nagyon fontosak az első lépések, már ahogyan a ringbe fordulnak, a pontozók figyelik a munkájukat. Show-felvezetéssel kezdődik a szám, harmonikusan kell együtt mozogni az állattal sebességben és lépésben. Közben a felvezetőnek fél szemmel a bírók reakcióját is figyelnie kell. Megfontolt felvezetéssel indult a verseny, ahol a rendelkezésre álló 150 másodpercnyi idő jelenti a legnagyobb ellenfelet. Mindig a felvezető határozza meg, hogy az állattal milyen tempót diktál, s ebben komoly kihívást jelent, hogy a ringben szükség esetén ritmust tud-e váltani az állattal.

→ Talán a legnehezebb feladatnak mindenki számára a tolatás bizonyult. Az állatoknak ez nem megszokott mozgásformájuk, ha tolatnak, szeretnék látni, hova lépnek. Viszont a feladat szerint egyenes vonalban kell hátrafelé menni. Itt nagyon fontos az állat bizalma a felvezető felé, hogy elhiggye, bátran mehet. Ösztönösen másként viselkedne, kiteszi a farát oldalra, hosszú hetek munkája, mire rá lehet bírni, hogy ne tekintessen hátrafelé. Ösztönei szerint állandóan körbe kell néznie, honnan jöhet veszély, hiszen zsákmányállatról van szó.

A bójáson a szlalomozás sem könnyebb, mivel kis helyen, gyorsan kell az állattal helyet változtatni. A fényképezést sokan szinte játéknak gondolják, pedig egy szakszerű beálláshoz 3-4 ember segítségére is szükség lehet, itt pedig ezt is egyedül kell a felvezetőnek megoldania. Hiába dolgozik otthon sikeresen állat és felvezetője, a versenyen mások a szagok, a hangok, a környezet. Az állat az új környezetben kiszámíthatatlanul viselkedhet.

A pénteki ügyességi versenyt *Korhammer Norbert* nyerte, a szombatit pedig *Boda István* – mindketten az Agronóma Kft. deszki telepét képviselték –, aki az összevetésben is jobbnak bizonyult, így ő lett a holstein-fríz felvezetők ügyességi versenyének győztese.

Az idősebbek után vasárnap a fiatalok adtak számot tudásukról, ekkor rendezték az ifjú holstein-tenyésztők 19. országos felvezető versenyét. A feladatok egy showbírálaton elvártaknak felelnek meg, csak ebben az esetben nem az állatok értékelődnek, hanem a felvezetés technikája. Az idén a korábbiakhoz képest kevesebben, hatan indultak, öt lány és egy fiú, a győztes is a lányok közül került ki. A legjobban a lajoskomáromi *Szulimán Patrícia* szerepelt, őt követte *Herczeg Barbara* Hódmezővásárhelyről és *Lukács Lili* Pálhalmáról.

Csukás Zoltán-díj

A díjat a HFTE ügyvezető igazgatója, *Bognár László* és *Baranyai Sándor*, a Magyar Szarvasmarha Tenyésztők Szövetségének elnöke adta át *Fekete Balázsnak* (középen)

A Magyar Szarvasmarha Tenyésztők Szövetsége 1999-ben Csukás Zoltán professzor emlékére díjat alapított, melyet minden évben az Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok díjkiosztó ünnepségén adnak át. A díjat, amelynek odaítéléséről kuratórium dönt, ez évben szakmai tevékenységének elismeréseként *Fekete Balázs* érdemelte ki.

A szakember az orosházi Táncsics Mihály Gimnázium elvégzése után 1981-ben szerzett agrármérnöki diplomát a Debreceni Agrártudományi Egyetemen. Első, és azóta is egyetlen munkahelye a Hód-Mezőgazda Zrt., ahol végigjárta a szakmai ranglétrát. Először a vajhái szarvasmarha telepen volt gyakornok, majd műszakvezető. Később a gazdaság 1100 kocás sertéstelepén mint műszakvezető, hízlalásvezető, majd tenyésztésvezető tevékenykedett.

A genetikai szakmérnöki másoddiploma megszerzése után, 1987-től központi állattenyésztő, majd 1993 óta a részvénytársaság állattenyésztési igazgatója. Ez idő alatt a szarvasmarha-ágazat eredményei folyamatosan javultak. 1998-ban az országban elsőként érték el a 10 ezer literes laktációs tejtermelési szintet.

A gazdaság bikanevelő teheneinek száma folyamatosan 100-120 között alakult, ezzel a legeredményesebb bikanevelő üzem volt az országban. A hazai ivadékteljesítmény-vizsgálati eredmények alapján, a tenyészetek rangsorában folyamatosan kiemelkedő helyen szerepeltek a Hód-Mezőgazda Zrt. vajhái tehenészetéből származó tenyészbikák. Több mint 25 évvel ezelőtt kezdték el az embrió-átültetési programot, aminek során mintegy 2000 embriót mostak ki legjobb teheneikből. Két kollégájával együtt 1994-ben rakták le az Alföldi Állattenyésztési Napok alapjait, amelynek azóta is tevékeny szervezője. Az ország más állattenyésztési kiállításainak is lelkes résztvevője, amit számtalan helyezés, nagydíj, valamint OMÉK Miniszteri Nagydíj is fémjelez. Sokan nem tudják, hogy nevéhez köthető az első állat-előkészítő tanfolyam, a profi állatfotós meghívása és állatfotós tanfolyam szervezése is. Javaslataira nyitotta újra a Holstein-fríz Tenyésztők Egyesülete az Aranytörzskönyvét, majd 1995-ben az ország első 100 ezer liter ételteljesítményű tehenét a gazdaság vajhái telepén avatták.

Szakmai munkáját 2001-ben a miniszter Újhelyi Imre-díjjal ismerte el, a Debreceni Agrártudományi Egyetem pedig címzetes egyetemi docenssé nevezte ki. Alapítása óta tevékenyen részt vesz a Holstein-fríz Tenyésztők Egyesülete életében, illetve a szakbizottság munkájában. Az egyesület 2006-ban az Év Tenyésztőjének választotta. 2008 óta, nyolc éven át volt a Magyar Állattenyésztők Szövetségének elnöke.

A végleges adatok szerint az idei, négynapos Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napokra minden eddiginél több külföldi látogató érkezett. A nemzetközi sátorban az idén 26 országból mintegy 500 vendéget regisztráltak Magyarországon kívülről. A legtöbben Romániából és Szerbiából érkeztek, de francia, egyesült államokbeli, sőt japán érdeklődője is volt az eseménynek.

A vidám állatorvos hallgatók felhívták magukra a figyelmet

Vajdasági vendégek

Palicsról, Hajdújárásról, Királyhalomról, Kispiacról és Bajmokról szervezett mintegy 50 fős látogatói csoportot az Észak-vajdasági Földműves Egyesület. Vezetőjük, az egyesület elnöke, *Balog Anita* lapunknak elmondta, a 250 fős tagságuk mintegy ötöde, a legaktívabb termelők vállalkoztak az útra, azok, akik évek óta visszajárnak ide, és egyébként is érdeklődnek a különféle rendezvények iránt. Otthon átlagosan 4-5 hektáron gazdálkodnak, szántóföldi kultúrákkal és gyümölcs-termesztéssel, illetve állattenyésztéssel foglalkoznak. Az ilyen és ehhez hasonló rendezvényeken nemcsak nézelődnek, kapcsolatokra is szert tesznek, és volt már rá példa, hogy gép- vagy vetőmagvásárlást is nyélbe ütöttek.

Ahogy *Balog Anitától* megtudtuk, nincsenek könnyű helyzetben a szerbiai kistermelők, mert mint fogalmazott: „a nagytermelők vannak előnyben. Amikor valamiért fizetni kell, a feltételek egyformák, a támogatások szempontjából azonban az egyébként is mindennel jól ellátott nagyobb gazdáknak jobb az esélyei.”

Egyesületük 10 évvel ezelőtt alakult azzal a céllal, hogy tagjaiknak segítsen a szerb és sok esetben cirill betűs nyomtatványok kitöltésében. „A mi tagjaink zöm-

Temesvárról szeretettel

Idén összesen 26 országból érkeztek látogatók a kiállításra, akik a Nemzetközi Sátorban regisztráltak. Hogy esetleg a rendes bejárók jöttek-e még a határon túlról, nem tudjuk, de ez is nagyon szép szám. Ott találkoztunk a Temesvári Állatorvosi Egyetem népes hallgatói csapatával.

Mint *Kocsis Andrea*, elsőéves hallgató – aki kislány kora óta erre a pályára készül – elmondta, a Temesvári Állator-

vosi Egyetemről félszázan jöttek el tanári kísérettel, hogy ismerkedjenek az állattartás és -tenyésztés eszköztárával, a fajokkal és fajtákkal. Az egyetemről már három éve járnak át Hódmezővásárhelyre, s ezt a gyakorlatot a jövőben is folytatni szeretnék. Kisebb csoportokban járták a rendezvény helyszíneit, s ki-kí az érdeklődésének megfelelő témánál „ragadt le”. Igyekeztek a kiállítókkal megismerkedni, információkat gyűjteni, amelyeket a tanulmányaik, vagy éppen a gyakorlatok során fel tudnak használni.

Mint megtudtam, az egyetemen román és angol nyelven is oktatnak. Több a magyar – és persze a román –, sok a szerb és a spanyol diák az angol szakon. Az oktatást nyaranta három hét gyakorlat egy-egy gazdaságban történő eltöltése teszi életszagúvá. Kérdéseimre elmondták, jelenleg Romániában a hódmezővásárhelyihez hasonló színvonalú rendezvényről nem tudnak.

VINICZAI

Az észak-vajdasági gazdák nemcsak nézelődnek, kapcsolatokra is szert tesznek (középen *Balog Anita*)

mében jogi személyek bérbe vehetik az állami földek 30 százalékát minden közösségekben 30 éves időszakra. A törvénymódosítás ellen a vajdasági gazdák több alkalommal is tiltakoztak. A szerk.) „A külföldieknek, a nagy beruházóknak – mert ilyen Szerbiában nem lesz – 30 évre kiadhatják az állami földeket, és erre a célra a költségek földjeinek 30 százalékát fenn kell tartani. Ha a beruházó valamilyen infrastruktúrát tesz rá, akkor további bérletre és vásárlásra is előjoga lesz. A megmaradt földeket pedig megint a nagygazdák viszik el, nem pedig a kistermelők, akiknek, hogy fejlődhessenek, sokkal nagyobb szüksége lenne rá”, mondta végül *Balog Anita*.

B. E.